

סהר. היתה קבוצת קרן קבוצת עמוס, קבוצת ישרון שיף. מכיון שכל הקבוצות האלה תפסו את עמותתה הוותיקה לקירבה אל המפקח הכללי, ולאו דוקא בשל הבסיס המיקצועי שלה, התפתחה ביניהן מלחמה על רקע אישי יותר מאשר על רקע משטרי. תל השאלה לא היתה: מי השוטר המוכשר יותר? כי אם: מי קרוב יותר ליוזקאל סהר? סהר עצמו, למרות היותו איש תרבותי ויודע נימוסי חברה, הוכיח את עצמו כאיש חלש-אופי, מחוסר כל כושר פיקודי או מנהיג. הוא חילק את המשטרה בין הקבוצות השונות, כשהוא עממו נמצא מחוץ למישק — ולהכרעתו. רק סגנו, יוסף נח-מיאס, מנע השתרשות מוחלטת והפכה את המשטרה לזירת-קרב בין הקבוצות המתחרות. אך נחמיאס, איש פיקח ובעל כושר-אב-חנה, ראה שהמשטרה אינה מתקדמת לקראת גיבוש התעלות — כי אם לקראת התפרקות. הוא השתק מהזירה, השאיר את סהר לבדו. החלה השתוללות בצמרת. כל אגף רצה לחטוף סמכויות לעצמו. כך, ל-משל, עלה אגף האירגון לגדולה. זהו אגף, שלא היה קיים בימי המנדט — ושגם כיום קיים רק כשיל — ושחוקם אך ורק למען עמוס בן-גוריון. כאשר החל המרוק, חסף אגף זה מידי אגף החקירות את מחלקות החקירה של הנמלים ושדות-התעופה, את ענף התנועה והחקירות השוטרות בו, את המחלקה המיוחדת, העוסקת אף היא בחקירות. על רקע זה פרץ הריב הגדול בין ישרון שיף, ראש אגף החקירות, לבין עמוס בן-גוריון, ראש אגף האירגון השאפתני. ה'הולך' כמובן, היה ראש אגף החקירות.

אגף זה חשוב מכל יתר אגפי המשטרה, שנועדו רק לסייע לו. על כן חייב ראש הלויות המומחה מס' 1, בעל הניסיון המשי-טרתי העקבי והממושך ביותר. והנה, דוקא אגף זה סבל יותר מכל אגף אחר מן האינ-טריגות. ראשי האגפים אחרים לא הוחלפו; ראשי אגף החקירות הוחלפו שש פעמים מאז קום המדינה, כשכל החלפה מביאה ל-הרדת היכולת המיבצעית.

גם לולא הסתבך יוזקאל סהר במשפטו המפריז של עמוס בן-גוריון, והוקע כשקרן ונאלץ להתפטר, היתה מגיעה תקופתו ל-קיצה — תור התפוצצות אדירה. אולי לא במהירות כזאת, אך בהדאי לא בעוצמה פחותה.

על ירושת משפטו של עמוס נכשלו כולם.

★ ★ ★ מדוע בורה השוטר?

אררי משפט עמוס נקרא יוסף נח-מיאס חזרה למשטרה כדי להציל את-גיה טובע. הוא עשה מאמצים — אך כ-רוב הילכותיו הדיפלומטיות לא עבר גבול כסויים. הוא לא טיבאט את המשטרה מכל הוזהמה שהצטברה בימי יוזקאל סהר. לא היה לו שם מוכתם. כיוזקאל סהר, אבל ברור היה שלא החזיר למשטרה רוח חדשה. על כן, אף כי עצה יזמינית את תהליך ההתפוררות, לא יכול היה לשנות את כיוון הספונה. היה זה כיוון הרחיקאון למשטרה. אילו סילק את המעורבים בשקר של יחיד קאל סהר — ובאשם עמוס בן-גוריון — היה רוכש בחזרה את אמונו השוטר ה-פשוט, אשר בו תלויה, בסופו של דבר, רמת המשטרה. אך השוטר ראה כי ה-מטאטא החדש אינו מטאטא של ברזל.

עמוס בן-גוריון אומנם הוצא מן המטה הארצי, אולם נמסרה לידיו ממלכה שלמה. הוא הועמד בראש המחוז הגדול והחשוב ביותר במדינה, כדי להשליט בו את הסדר רים הנראים לו — מבלי שאפילו המטה ה-ארצי יעז להתערב בהם. גם כאשר פקדו רוצחים את מחוזו, ואנשיו לא הצליחו ל-גלות את רוצח אחד — לא היה מי שיכול להסיק את המסקנה ולתביע ממנו להתפטר. תשובתי של עמוס בכל מיקרה: אין אני-שים, שוטרים מנוסים בורחים.

היה זמן, שנהוג היה לחשוב, כי השוטר בורה מפני שמשכורתו אינה מספקת. היתה בכך אמת. כיום שונה המצב: משכורתו של השוטר אינה נופלת משכורת הפקיד בעל-הדרגה המקבילה. אומנם עליו לעבוד על-תום עבודה בלתי-יעילה, אך הוא מקבל עבור זה תשלום נוסף, ומדינו מגנים לו זכויות והנחות, לא רק מגירעות. כ-ראם בכל זאת לא הואט קצב הנשירה. להיפך — ונושרים דוקא בעלי ההשכלה והאינטליגנציה. שוטרים-לשעבר עובדים ה-יום בבנקים, בחברות-ביטוח, במפעלי ה-רז' ובבת-ימלאכה פרטיים, במשכורות ש-אינן עולות על משכורותיהם הקודמות. כי-אשר שואל אותם מיהו על המשטרה, תשובתם ברוב המיקרים היא השובה של אכזבה וכאב: "שילכו לעזאזל!"

★ ★ ★ הצעירים אינם באים

במסיבת העתונאים הסביר המפקח הכללי שהוא מעוניין בכוח צעיר. על-כן מוכן הוא לחרת על הקשישים. זוהי אשליה מסוכנת, מכמה סיבות: ● בכל משטרה בעולם אין שוטר מגיע לדרגת קצונה לפני גיל 40-35. כי רק אז צבר את הידע והניסיון הדרושים, רק אז הוא בשל להנהיג קבוצות-לחימה, שתפקידן להבטיח את בטחון הציבור.

● הנוער בישראל אינו נוהר לשורות המשטרה. להיפך: בגלל ההיסטוריה העגומה של כל מיני פרשות, נוסים צעירים משכי-לים רבים לזלול במשטרה. במידה שמגיע נוער למשטרה, אין הוא הטוב ביותר. ● כל הנוער בארץ חייב לעבור דרך שורות הצבא. צה"ל בורר מתוך רבבות ה-מתגייסים את הטובים ביותר, כדי להכשירם לקצונה. מדי שנה חוזרים קצינים אלה ל-שורות מילואים ולהשתלמויות. אולם אין כל אפשרות להכריח את הנוער לעבור דרך המשטרה, על מנת שזו תבחר לעצמה את הטובים שבו. היא חייבת להסתפק כי-אלה הפונים אליה מרוצנם, ואין לה כל-ערבות לטיבם. בשנה שעברה התייצבו ל-גיוס 3670 אנשים, שמהם גויסו 630. יתר האנשים שהתייצבו, קובע ד"ח המשטרה, "נמצאו חסרים אף את הכישורים המינימי-ליים לשורות במשטרה."

גם אילו התגייסו דוקא המיכשירים וה-טובים, היו דרושות להם שנים רבות של ניסיון כדי למלא את החלל הריק שהשאירו אחריהם החתיקים. לצעירים המגיעים למש-טרה דרוש עוד יותר זמן. הסיכויים הם, שעוד לפני שהם מספיקים להגיע לדרגת קצונה ולהבטיח לשורות, יהיו גם הם נגז-רים על ידי בלתי-אחראים הזוחפים אל-פיהם לעזוב את המשטרה.

★ ★ ★ תנאי: עמוס חייב ללכת

מה, בכך זאת, ניתן לעשות? שהרי מדובר כאן ברכוש, בשלום ובחיי-הם של אזרחים שלמים. אם אין משטרה יעילה, הופכים הם הפקר לכנופיות-נוער, לפרוצים, לשודדים, לרוצחים, היכולים ל-צ-

בור ניסיון, להפוך למסוכנים יותר ויותר. דבר אחד ברור: אי-אפשר להתבונן ב-שאננות כמה שמתרחש כעת. גם דבר שני ברור: ספק אם אפשר להביא לידו שינוי-עלידי גלולות מתקוות. דרוש ניתוח רצי-ני — כי המחלה רצינית. אין מקום לפש-רות. יש לחתוך את הבשר הרקוב. רק אז יוכל הגוף להגלים, ובמקום הריקבון לקרום עור וגידים בריאים.

תנאי הוא: לפני שיוכל לרכוש את אמונו הציבור, חייב המפ-קח הכללי לרכוש קח אמונו השוטרים. קל לומר, "יש להז-רים דם חדש", אך הדם החדש אינו בא. על כן יש תחילה לתקן את הקיים. ו-זאת יש להתחיל מ-למעלה למטה, לא להיפך.

פראג

שתי מטרות חשובות התמלאו השבוע במטה הארצי. המפ-קח מינה את ניצב-מישנה אריה שור כראש אגף החקירות, ואת ניצב-מישנה יהודה פרג כראש אגף האירגון. לגבי התפקיד השני, יכול להיות ויכוח באינו מידה דרוש אומנם אגף אירגון ב-מטה הארצי. תחת עמוס בן-גוריון היה זה אגף מנופח; כיום יכול הוא למלא תפקיד חשוב אחד: להדריך שוטרים חדשים, לתת השלמה מיקצועית לחתיקים. מבחינה זו, עשוי פרג להוכיח את עצמו כאיש הנכון במקום הנכון — בתנאי שלא ינסה להפוך את האגף שלו לאימפריה.

התפקיד השני חשוב הרבה יותר. כי ראש אגף החקירות — בכל משטרה — בא מיד אחרי המפקח הכללי. אריה שור יורש אגף מדולדל, אשר רוב סמכויותיו הופקעו על-ידי המחוזות. כדי להבטיח לו הצלחה, חייב יוסף נחמיאס לתת לו גיבוי מלא לארגן מ-חדש לא רק את האגף במטה הארצי, אלא גם את מחלקות החקירות בכל המחוזות. מחלקות אלה הפכו לאחוזות פרטיות של מפקדי המחוזות, ואין כמעט שיתוף-פעולה בין אחת לשניה. זהו תהליך שהחל עם מינויו של עמוס בן-גוריון כמפקד מחוז תל-אביב. הוא לא סבל את התערבותם של חוקרים מנוסים מאגף החקירות במטה ה-ארצי — ורבים מהם התפטרו כמחאה. הוא גם לא היה מוכן לשתף פעולה עם מחל-קות החקירות במחוזות אחרים, המסיכסכות כיום איתו עד שכמה מראשיהן שמחים כאשר מתבצע פשע גדול בתל-אביב וה-בולשת של עמוס אינה מגלה את מבצעי-יחס זה לא ישתנה עם מינויו של שור. להיפך: הסיכויים הם ששור, בעל החתק ב-מחלקה לזיהוי פלילי במטה הארצי, ירים אף הוא את ידיו בשאט-נפש.

אלא אם יתפטר עמוס בן-גוריון מן ה-משטרה, יתן אפשרות לקצינים החדשים לשקם את הריסות הבולשת שלו, ולסחת מחדש את רשת החקירות הארצית שבלע-דיה לא תיחכן מלחמה יעילה בפשע.

★ ★ ★ שיקום רוח-היחידה

באז תישאר האלה: כיצד לגייס כוח-אדם? השבוע הציג בכור שיטתית לחבריו בממשלה: להטיב את תנאי השכר של השוטרים. ייתכן כי הטבות אלה תע-זורנה, אך אין הן פותרות את הבעיה. המקור האישון לכוח-אדם מיידי נמצא בתוך שורות המשטרה. כיום מבצעת המש-טרה עבודות רבות, שאפשר להטיל על מחלקת העבודות הציבוריות — החל ב-בנייה ותחזוקה, וכלה בשיפוץ ועבודות קבלניות. את השוטרים העוסקים בעבודות אלה אפשר יהיה להעביר לתפקידי שיטור. בימי מאורעות 1936-39 הורגש מחסור חמור בשוטרים. משטרת המנדט הוציאה כול לזבזבנים שיכלה לתפקידי שמירה ו-סיוע; את תפקידי המנהלה, הקשר וה-תחזוקה הטילה על אנשי-מיקצוע אזרחיים, שגויסו — או התנדבו — לשורות-חרום. גם משטרת ישראל יכולה לעשות דבר דומה. כי גם כיום שורר מצב חרום בכל שכח-הפעולה המשטרתיים. אולם תחילה חייבת היא לשכנע את האזרח שניקתה את ביתה מכל רבב, וכי היא מצלת את יכול-תה ללא ביובז ופכילות. היא חייבת לתעת את ההרגשה, שאין זו בושה להיות שוטר. הכבת יעילות ומסירות תתרום יותר מכל העלאת-שכר לשיפור מעמדה של המשטרה. היא תשקם את רוח-היחידה הנכאה, תמ-שך לשורותיה יותר צעירים מאשר אלף פלאקאטים צבעוניים, הקוראים מעל עמודי המודעות: "התגייס למשטרה!"

חודש לאחר הרכבת

ביאני

אני אחזור, הכרזו השבוע דויד בן-גוריון, באונוי כתב ניו-יורק טיימס, ששאל אותו אם אומנם פרישתו סופית. מחי, "במיקרה של משבר לאומי" הכרזו — ונתן דחיפה מסחררת למחול-השדים, שלא פסק מן הרגע בו אילצו אותו ויקני מפלגתו להתפטר. ללוי אשכול, ש-קחה לפחות לשלושה חודשים של שלום, הסתבר כי הוא עומד באמצע שדה-מוקשים, וכי דויד בן-גוריון מודרך את נערו בברי-עת מוקשים נוספים לרגליו, כאילו היה מפקד של מחלקת חבלנים, לא ראשי-ממשלה בדימוס.

הסימנים העידו כולם על דבר אחד עי-קרי: בן-גוריון מצטער שהתפטר. הוא אף היסחה את שאיפת-הנוקם במסלקיו. היו שקיח, כי בן-גוריון יזכה את מלאכת-החבלה שלו לכמה חודשים, מטעמים אסת-טיים לפחות, אך הסתבר שהתכסיסן החתיק אינו מאמין באסתטיקה פוליטית.

רק לפני שלושה שבועות פנה לאשכול בקריאה דרמטית להרכיב ממשלה חדשה, במתכונת קודמתה, וכבר השבוע קרח ב-קדחתנות חורים בתחתית הספינה של ממי-שלה זו. הוא עשה זאת בשקידה, בכמה מקומות בבתי-אחת:

● הודעתו באונוי כתב ניו-יורק טיימס נועדה, בראש וראשונה, לשמש כמכת-

שני צדדים

שמעון פרס עם ינאס יידן, אשר מונה כחבר הועדה המיוחדת אשר הוקמה לבדיקת מערכת שרותי הבטחון. במדינה.

הימום ללוי אשכול. בטרם יצליח להתבסס ולצבור מעט יוקרה כאיש-העתיד, מיהר בן-גוריון להודיע כי אשכול מוכשר לנהל את המדינה רק בימים של שקט. ברגע של משבר, לא הוא האיש שיצמוד בראשה. כאילו היה אשכול ילד חנוכה, אשר כל עוד חונה מכונית אביו במוסק, מותר לו לשבת ליד ההגה. ברגע שמתחילים לנסוע — מסלק אותו אביו הצידיה.

● המכה השנייה הופנתה לעבר זלמן ארן, שהתכוון לפתוח תקופה חדשה ב-נישרד החינוך והתרבות, ואף עשה צעד ראשון לכתימת שלום עם מזכיר הסתדרות המורים, שלום לוי. מבלי להודיע על כך לארן, פנה בן-גוריון לשלום לוי, הציע לערוך פגישה עם ראשי הסתדרות המורים, לשוחח על עתיד החינוך ומשימות המסכנים. הפגישה נערכה בבלון אנדיה. המזמין הרשמי: שלום לוי. בן-גוריון דיבר על חיסול הפער בחינוך. על שניונים בשטת הלימודים ופעולותיהם. תוך כדי כך חזר מספר פעמים על דעתו שאין הוא מאמין שמשרד-החינוך יוכל לבצע את המשימה; לכן יהיה צורך להקים רשות מיוחדת.

השאלה היתה: האם חרת תחת ארן קרע עם שזה הציע למפלגתו לאחות את הקרע עם לבון, או מפני שהוא מישענת חשובה של לוי אשכול בקרב ותיקי מא"י? ● הוא קיבל לשיחה, בביתו בתל-אביב, את ראש "הגוש" במא"י, שרגא נצר, נצר,